

รธน. มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๑

พ.ร.บ. การพิมพ์ พุทธศักราช. ๒๔๘๔ มาตรา ๔๘ วรรคสอง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ เป็นบทบัญญัติรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคล จะจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และมาตรา ๓๔ บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัว มิให้มีการกล่าวหรือ ไซข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชนที่เป็นการละเมิดหรือกระทบสิทธิดังกล่าว แม้บุคคลหรือสื่อมวลชนจะมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นแต่ต้องอยู่ในกรอบของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเฉพาะ

พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช. ๒๔๘๔ มาตรา ๔๘ วรรคสอง บัญญัติให้ผู้ประพันธ์ และบรรณาธิการต้องรับผิดชอบเป็นส่วนตัว หากไม่ได้ตัวผู้ประพันธ์ ให้ลงโทษแก่ผู้พิมพ์ฐานเป็นส่วนตัวด้วย เนื่องจากผู้ประพันธ์มักจะใช้นามแฝงซึ่งนำตัวมาดำเนินคดีได้ยาก สำหรับผู้พิมพ์หรือบรรณาธิการ เป็นผู้มีความใกล้ชิดกับบทความในสิ่งพิมพ์ มีหน้าที่จัดการและรับผิดชอบการพิมพ์ การตรวจแก้ คัดเลือก หรือควบคุมบทประพันธ์ หรือสิ่งอื่นในหนังสือพิมพ์ เพื่อมิให้มีการพิมพ์ข้อความที่กระทบ ต่อสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือสิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนบุคคลอื่น หากผู้พิมพ์ หรือบรรณาธิการมิได้ตรวจสอบ คัดเลือกหรือควบคุม ทำให้มีข้อความตีพิมพ์ลงในหนังสือพิมพ์ ที่ล่วงละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นในลักษณะเกินความเป็นจริงและมิได้ติชมด้วยความเป็นธรรม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๔ ถือว่าเป็นการงดเว้นการกระทำที่จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลนั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ วรรคห้า ต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ อีกทั้งเป็น บทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดชอบของผู้ประพันธ์ผู้พิมพ์ และบรรณาธิการ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๑ ไม่เกี่ยวกับเสรีภาพในการเสนอข่าวของพนักงานหรือลูกจ้างของเอกชนที่ประกอบกิจการ หนังสือพิมพ์แต่อย่างใด บทบัญญัติดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๑

ย่อโดย นายชัยธร หัตถกรรม
นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญชำนาญการพิเศษ

นางสาวไปรยา ทศนสกุล
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคดี ๑๑

นางสาวธาริณี มณีรอด
ผู้อำนวยการสำนักคดี ๔

นายมนตรี กนกวารี
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านคดี รักษาการแทน
รองเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ตรวจ